

DOI: 10.33270/03253601.4
УДК 159.98

РОМАНЕНКО Оксана*

доктор психологічних наук, професор, професор кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0104-0093>

Актуальні напрями застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських

Анотація. Актуальність теми обумовлена необхідністю посилення практичної складової в системі професійно-психологічної підготовки поліцейських, з огляду на запити сучасного життя. Мета цієї статті полягає у визначенні актуальних напрямів застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських. Відповідно до мети окреслено завдання дослідження та здійснено відповідні етапи опрацювання проблеми: проаналізовано стан досліджень різних аспектів професійно-психологічної підготовки поліцейських; розглянуто сучасні тенденції формування професійно важливих рис особистості поліцейських; визначено актуальні напрями застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських. Методологію аналізу проблеми становили загальна теорія особистісних змін, що ґрунтується як на диференціації, так й інтеграції наявних знань у різних галузях, а також психологічні концепції впливу тренінгових технологій на формування професійно важливих рис особистості поліцейського. Обґрунтовано доцільність застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських, відповідно до певних етапів професіогенезу. Визначено актуальні напрями застосування тренінгу: психологічні аспекти вогневої підготовки; організація професійної кооперації з іншими службами; підвищення комунікативної компетентності поліцейського в процесі професійної взаємодії з громадянами; оптимізація застосування легітимізованої агресії під час виконання службових завдань; формування стресостійкості шляхом моделювання стресогенних ситуацій; навчання алгоритмів і сценаріїв прийняття рішень в умовах невизначеності. Наукова новизна статті полягає в систематизації знань про роль тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських. Практична значущість представлена визначенням змісту й методів тренінгу за актуальними напрямками, що дає змогу вдосконалити організаційно-методичні та змістові засади професійно-психологічної підготовки.

Ключові слова: професійно-психологічна підготовка поліцейських; практична складова; професійно важливі риси особистості; тренінгові технології; професійна ідентичність поліцейського.

Історія статті:

Отримано: 24.03.2025
Переглянуто: 21.04.2025
Прийнято: 12.05.2025

Рекомендоване посилання:

Романенко О. Актуальні напрями застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських. *Юридична психологія*. 2025. № 1 (36). С. 35–42. DOI: 10.33270/03253601.4

*Відповідальний автор

Вступ

Ускладнення професійної діяльності поліцейських під впливом воєнного стану та суспільних змін обумовлює необхідність визначення наукових засад оптимізації професійної підготовки. Важливою складовою професійної підготовки є професійно-психологічна підготовка, метою якої є розвиток професійно важливих рис особистості поліцейського, необхідних для ефективного виконання службових завдань. Професійно-психологічна підготовка охоплює всі етапи професіогенезу поліцейського, що починається з навчання в закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання та продовжується протягом усього професійного життя. Професійно-психологічна підготовка спрямована на розвиток стресостійкості, готовності до виконання службових обов'язків у різних умовах і вміння ефективно комунікувати з різними категоріями громадян.

Дослідження різних аспектів цієї проблеми представлено в працях вітчизняних учених. У системі професійно-психологічної підготовки як сукупності заходів, спрямованих на соціально-професійний розвиток особистості поліцейського, передусім визначають необхідність формування професійної стійкості, спостережливості, уміння встановлювати психологічні контакти (Honcharova, 2021). Акцентуючи на інтегративному характері професійної підготовки поліцейських, Ю. Ю. Бойко-Бузиль (2024) обґрунтовує необхідність її оновлення та адаптації до сучасних умов, що потребує не тільки вдосконалення наявних програм підготовки, а й інтеграції новітніх технологій, підвищення рівня організаційно-управлінської роботи та розвитку ключових компетентностей, таких як лідерство, комунікація, психологічна стійкість, здатність до оперативного прийняття рішень тощо. Увагу привертає підготовка кадрів до роботи в умовах змін і кризових ситуацій. Визначаючи комплекс професійно важливих рис особистості поліцейського (психологічних, моральних, інтелектуальних, мотиваційних і комунікативних), учені аргументують необхідність їх формування на всіх етапах професійної підготовки та вдосконалення в професійній діяльності (Pampura, & Boiko-Buzyl, 2024). Важливою умовою ефективності професійної підготовки також є індивідуальний підхід до кожного курсанта на етапі його навчання в ЗВО зі специфічними умовами та врахування індивідуальних характеристик (Sashurina, & Larionov, 2021). Доцільним є вивчення запитів курсантів під час побудови траєкторії індивідуального навчання (Dumko, 2021). Описано психологічний зміст структури особистості поліцейських із різними рівнями особистісної здійсненності, що слід урахувувати в процесі професійної підготовки (Romarenko, 2022). Запропоновано напрями методичного вдосконалення психологічної компетентності працівників поліції під час базової та післядипломної освіти (Romashenko, & Hurskyi, 2022).

Огляд літератури

Формування професійно важливих рис особистості поліцейського в процесі професійно-психологічної підготовки реалізується через застосування інтерактивних методів навчання, передусім проведення тренінгів і ділових ігор. Учені розглядають методичні та практичні аспекти формування професійної компетентності офіцера поліції засобами тренінгу (Klaug, & Denysovskiy, 2022). Представлено результати дослідження ефективності впливу тренінгових процедур на динаміку професійної ідентичності курсантів. З'ясовано, що тренінг розширює знання курсантів з питань професійної ідентичності, сприяє поглибленню їхніх знань щодо передумов професійного становлення та розвитку, окреслює пріоритети в професійній діяльності. Встановлено, що після тренінгу позитивно є динаміка зростання рівня як професійної ідентичності курсантів загалом, так і її окремих компонентів, передусім проектно-поведінкового та мотиваційно-ціннісного компонентів професійної ідентичності (Shlomin, 2020). Н. Мілорадова (2020) обґрунтувала необхідність застосування тренінгових технологій у процесі професійної підготовки слідчих; виокремила та аргументувала наявність п'яти основних типів сценарних тенденцій професіогенезу слідчих, визначила їх основні переваги та ризики. Доведено важливість формування ціннісних регуляторів поведінки та мотиваційної сфери правоохоронців на етапі фахової підготовки, що сприятиме підвищенню ефективності їх професійної діяльності та само-реалізації в сучасних умовах (Tverdokliebova, 2020).

Матеріали та методи

Мета статті полягає у визначенні актуальних напрямів застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських. Відповідно до мети окреслено завдання дослідження, які обумовили відповідні етапи опрацювання проблеми: проаналізувати стан досліджень різних аспектів професійно-психологічної підготовки поліцейських; розглянути сучасні тенденції формування професійно важливих рис особистості поліцейських; визначити актуальні напрями застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських. Методологію аналізу проблеми становили загальна теорія особистісних змін, що ґрунтується як на диференціації, так й інтеграції наявних знань у різних галузях, а також психологічні концепції впливу тренінгових технологій на формування професійно важливих рис особистості поліцейського. Методи дослідження – аналізування та узагальнення результатів фундаментальних і прикладних досліджень.

Результати й обговорення

Для розуміння можливостей та обмежень застосування тренінгу в процесі професійно-психологічної підготовки поліцейських важливо насамперед визначити методологічні передумови застосування тренінгових технологій як методу впливу на особистість. Проблема впливу на особистість та особистісних змін є надзвичайно складною з огляду на залучення в цей процес різнорідних і різнорівневих психічних утворень. Мультипарадигмальність теоретичних підходів у психології ускладнює суб'єктивну детермінацію змін і визначення методологічних засад психологічного супроводження професійного становлення та особистісного зростання. Під час застосування тренінгових технологій для досягнення цієї мети важливе значення має врахування індивідуально-психологічних особливостей учасників тренінгу, а також фахової компетентності тренера.

Психічні властивості людини визначають як продукт розвитку людської цивілізації, культури, завдяки якій ускладнюється їх змістове наповнення. Про власні риси людина дізнається від інших у процесі спілкування та спільної діяльності, у межах якої ці риси усвідомлюються. Перебуваючи серед людей у певній соціальній групі, особистість справляє певне враження на інших й отримує зворотний зв'язок. Оптимальні умови для цього процесу створюються в спеціально створених групах, зокрема, під час проведення тренінгової роботи.

Діяльність є вирішальним фактором становлення та реалізації особистості, одним із головних чинників її структуроутворення. Загальні уявлення про особистість під час проектування тренінгів професійно-психологічного спрямування повинні цілком відповідати вимогам діяльності та загальнолюдським ідеалам, бути конкретизованими з метою підбору ефективних засобів сприяння становленню особистості.

Тренінг – це багатофункціональний метод цілеспрямованих змін психологічних феноменів людини, групи та організації з метою гармонізації професійного й особистісного буття людини. Поняття «тренінг» використовують для позначення широкого кола методик, що ґрунтуються на різних теоретичних засадах (Kazmirenko, & Model, 2025).

Обґрунтуємо доцільність застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських, з огляду на певні етапи професіогенезу.

1. Важливою перевагою тренінгових технологій є можливість створення безпечного середовища для експериментів і помилок, що сприяє створенню так званого штучного досвіду. На відміну від реальних ситуацій, у процесі проведення тренінгів можна апробувати різні стратегії прийняття рішень, що дає змогу краще передбачати наслідки своїх дій та формувати

ефективні моделі поведінки. Це сприяє розвитку загальних компетенцій, необхідних для роботи поліцейського. Поміж них – навички критичного мислення, уміння працювати в команді, комунікативні здібності, стресостійкість.

2. Застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських дає змогу визначити та скоригувати певні стереотипи, які можуть виявлятися в професійній взаємодії. У процесі тренінгу здійснюють моделювання ситуацій взаємодії з представниками різних соціальних груп, що надає можливість об'єктивно оцінювати ситуацію та діяти в межах закону, не допускаючи дискримінації.

3. Тренінг створює оптимальні умови для усвідомлення професійної етики поліцейських і розуміння моральних принципів професійної діяльності.

4. Безсумнівною перевагою тренінгових технологій є можливість їхньої адаптації до різних навчальних завдань. Відповідно до специфіки підготовки поліцейських, тренінги можуть бути спрямовані на як на формування конкретних навичок, наприклад, тактики затримання правопорушників, опитування свідків злочину, взаємодії з різними категоріями громадян, так і мати більш комплексний, особистісно орієнтований характер.

5. Важливим елементом застосування тренінгових технологій є можливість залучення учасників до процесу розроблення тренінгових програм шляхом застосування методу проєктів, створення фокус-груп, анкетування, у процесі якого учасники можуть висловлювати свої пропозиції стосовно вдосконалення процесу навчання. Це створює умови для реалізації суб'єкт-суб'єктного підходу в системі професійно-психологічної підготовки, сприяє формуванню почуття відповідальності за професійне самовизначення, загалом підвищує ефективність тренінгів.

6. Застосування широкого спектру інтерактивних методів (моделювання, кейс-метод, групова дискусія, мозковий штурм, психогімнастичні вправи, зворотний зв'язок, рольові ігри тощо) сприяють згуртованості колективу, обміну досвідом, формуванню компетенцій для успішного виконання службових обов'язків.

Види тренінгу характеризуються широкою різноманітністю. Залежно від мети, їх умовно можна розділити на різні види. Відповідно до кожного виду, визначимо напрями тренінгу, які є актуальними в процесі професійно-психологічної підготовки.

Інструментально орієнтовані тренінги спрямовані на формування конкретних знань, умінь і навичок, які становлять операційну складову професійної діяльності поліцейського. Інструментально орієнтовані тренінги передбачають поєднання психологічних аспектів професійної діяльності поліцейського зі спеціальними тактичними тренінгами. Поліцейські часто опиняються в потенційно небезпечних ситуаціях, у яких вони

покладаються на свою здатність швидко ідентифікувати загрози та відповідно реагувати. Водночас аналіз спеціальних досліджень засвідчує, що цілеспрямована підготовка оптимізує час виявлення загроз і підвищує ефективність прийняття рішень в екстремальних ситуаціях. Для вітчизняної практики корисною є підготовка тренінгів на основі застосування алгоритмів у професійній діяльності поліцейського, оскільки доведено загальну ефективність цієї технології (Heuvel, Alison, & Power, 2014; Hobson et al., 2023).

Тренінги такого типу доцільно проводити на полігонах, які імітують реальні умови роботи поліцейських, дають змогу наблизити процес навчання до професійної діяльності з високим рівнем реалістичності й емоційного залучення. Зокрема, актуальним є професійний тренінг поліцейських щодо застосування вогнепальної зброї, залежно від ситуації та згідно з кодуванням продуктивності учасників за одним із п'яти можливих результатів (пас; промах у ціль; здійснення пострілу першим за підозрілих сигналів; прицільний постріл і передчасний постріл) (Cook et al., 2022). Тренінг із застосування вогнепальної зброї, що передбачає зосередження на точності та швидкості, має поєднуватися з так званим тренінгом втручання, що охоплює тренування з тактичного контролю погляду, усвідомлення ситуації та зорової уваги. Результати засвідчили: якщо загалом тренінг визначали як когнітивний, кількість правильних рішень збільшувалася, тобто інтеграція двох видів тренінгу дає змогу поєднати психологічний та операційний аспекти професійної діяльності та є ефективнішими, ніж традиційні тренування з вогнепальної зброї (Heusler, & Sutter, 2022).

Специфічним видом інструментально орієнтованого тренінгу є також відпрацювання можливості застосування силових методів у роботі поліцейського. У цьому випадку спеціальна фізична підготовка поєднується з розвитком здатності спокійно реагувати й адекватно оцінювати ситуацію, що є ознакою професійної компетентності поліцейського (Ta, Lande, & Suss, 2021).

В умовах воєнного стану особливої актуальності набувають тренінги, спрямовані на навчання способів об'єднання зусиль поліції та військових, ознайомлення зі специфікою їхньої взаємодії. У процесі проведення тренінгу застосовують моделювання ситуацій з використанням сценаріїв трансформації мирного часу у воєнний стан, а також повернення до мирного життя (Mattingdal et al., 2023). Крім взаємодії з військовими, важливе значення має також професійна кооперація поліції зі службами надзвичайних ситуацій, швидкою допомогою та пожежною службою (Penney et al., 2022).

Актуальною проблемою, що постає в професійній діяльності поліції в умовах воєнного часу, є проблеми спілкування з громадянами, які під впливом обставин мають різноманітні травми

психіки, можуть перебувати в несприятливих психоемоційних станах (стресу, тривожності, депресії, відчаю, фрустрації, афекту). Це вимагає від поліцейського високого рівня комунікативної компетентності, застосування толерантних засобів ведення діалогу між працівниками правоохоронних органів і населенням.

Психокорекційний тренінг – це загальне найменування тренінгової роботи, спрямованої на певні зміни психічної сфери людини з метою вдосконалення її поведінки та професійної діяльності. Важливою перевагою тренінгу є можливість отримання зворотного зв'язку від тренерів та інших учасників. Конструктивний зворотний зв'язок, як позитивний, так і негативний, допомагають кожному учаснику краще усвідомити власні сильні та слабкі сторони, що дає змогу їх скоригувати. Цей вид тренінгу допускає застосування психотерапевтичних методів. Він спрямований на оптимізацію професійно важливих рис особистості. Зокрема, запропоновано тренінг, спрямований на усвідомлення меж легітимізованої агресії в професійній діяльності поліцейського та, відповідно, оптимізацію цієї риси (Kovach, 2023). Останнім часом набуває особливої актуальності вивчення процесу прийняття рішень у діяльності поліцейських (Pomytkina, Pomytkin, & Yakovytska 2024; Voiko-Buzyl, 2024). Оскільки в умовах стресу посилюються ризики помилкового прийняття рішення, розроблено тренінг з удосконалення відповідних стратегій та переформатування неефективних сценаріїв (Masian, 2023). У спеціальні тренінги включено психопрофілактичні програми адаптації для зміцнення функціональних стратегій подолання стресу (Soltes et al., 2021).

Методичний тренінг – спосіб навчання фахівців з проведення тренінгової роботи. Цей тренінг адресовано передусім курсантам-психологам, оскільки він спрямований на ознайомлення з різними видами тренінгів. Професійна підготовка тренера передбачає чотири етапи: 1) теоретичний (методичний) курс, де розглядають основи проведення певного виду тренінгу; 2) участь у роботі тренінгової групи (з подальшим аналізом й обговоренням); 3) спостереження за роботою досвідченого тренера; 4) ведення групи під спостереженням професіонала.

Необхідність посилення практичної складової професійно-психологічної підготовки може бути реалізована в процесі проведення тренінгу із залученням досвідчених практиків. Важливою умовою застосування тренінгових технологій є професійна компетентність тренерів. Вони мають бути не лише добре ознайомлені зі специфікою правоохоронної діяльності, а й мати навички фасилітації, створення безпечного середовища для навчання, керівництва групою. Застосування кейс-методів на матеріалі професійного досвіду допомагає курсантам краще зрозуміти специфіку роботи, сприяє формуванню професійної ідентифікації.

Тренінг особистісного зростання – різновид тренінгу, спрямованого на вдосконалення особистісних рис і самосвідомості людини, що сприяє оптимізації її поведінки та самореалізації. Найтипівішими для цього виду є тренінги самопізнання, упевненості в собі, самореалізації особистості, розвитку життєвих завдань і будь-які тренінги, що розвивають загальні та спеціальні здібності: тренінг розвитку інтелектуальних здібностей, тренінг креативності. Застосування тренінгів особистісного зростання в процесі професійно-психологічної підготовки поліцейських сприяє вдосконаленню навичок професійної рефлексії та особистісного саморозвитку.

Оскільки формування особистості професіонала є головною метою професійного навчання, тренінги цього типу слід проводити протягом усього періоду навчання в ЗВО зі специфічними умовами. У цей період має сформуватися професійна ідентичність поліцейського, тобто прийняття ним своєї соціально-професійної ролі. Цей етап має певні складнощі внаслідок необхідності пристосування до нових умов. У зв'язку з цим упровадження тренінгових технологій у процес професійної підготовки набуває особливого значення. Застосування тренінгових технологій ґрунтується на інтерактивних методах, спрямованих на формування необхідних компетенцій шляхом залучення учасників до моделювання професійно значущих ситуацій. У контексті професійної підготовки поліцейських тренінгові технології надають можливість відтворити специфічні умови професійної діяльності, змодельовати різні ситуації професійної взаємодії, відпрацювати алгоритми дій у проблемних й екстремальних ситуаціях. Такий досвід посилює відчуття професійної ідентичності.

Опанування стратегій вирішення конфліктних ситуацій є необхідною компетенцією для поліцейських, частиною професійної ідентичності. Тренінг створює сприятливі умови для відпрацювання конфліктних ситуацій, виявлення так званих «больових точок», розпізнання типових конфліктних сценаріїв, управління власними емоціями, розуміння мотивів і переконань іншої людини, знаходження компромісів і прийняття раціональних рішень.

Застосування тренінгових технологій, незалежно від теми тренінгу, передбачає активну взаємодію між учасниками, обмін досвідом і спільне обговорення проблемних питань. Це набуває особливого значення після проходження

практики курсантами, оскільки сприяє кращому розумінню специфіки роботи поліцейського та ролі особистісно значущих рис особистості в діяльності. Тренінгові технології дають змогу курсантам відчувати причетність до правоохоронної спільноти, прийняти її цінності й традиції, усвідомлювати себе як частину єдиної системи, що сприяє зміцненню їхньої професійної ідентичності.

Організаційний тренінг – різновид тренінгу, спрямований переважно на оптимізацію спільної діяльності колективу й отримання організаційного ефекту. Це може бути вдосконалення структури організації, поліпшення її соціально-психологічного клімату, підвищення професійного рівня та психологічної компетентності працівників, їхньої задоволеності працею, гармонізації міжособистісних і професійних відносин у колективі. Застосування тренінгових технологій є ефективним для вдосконалення навичок управління. Тренінги для керівників спрямовані на ефективне управління персоналом, прийняття управлінських рішень, оцінку ризиків у кризових умовах, що сприяє підвищенню рівня управлінської компетентності та лідерських здібностей. Запропоновано тренінг як метод підготовки керівників-лідерів органів Національної поліції (Shtanko, 2019).

Висновки

У процесі професійно-психологічної підготовки поліцейських традиційні методи навчання, забезпечуючи необхідний обсяг знань і навичок, потребують доповнення із застосуванням тренінгових технологій. Професійно-психологічна підготовка охоплює всі етапи професіогенезу поліцейського, що починається із закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання та продовжується протягом усього професійного життя. Безсумнівною перевагою тренінгових технологій є можливість їхньої адаптації до різних навчальних завдань. Відповідно до різних видів тренінгу визначено актуальні напрями застосування тренінгових технологій. Обґрунтовано, що в процесі психологічного тренінгу відбувається не тільки формування певних знань і вмінь, а й створюються умови для розвитку та гармонізації особистості професіонала. Важливим є постійне вдосконалення тренінгових програм, моніторинг їхньої ефективності, адаптація до практичних запитів і вимог діяльності правоохоронної системи.

References

- [1] Boiko-Buzyl, Yu.Yu. (2024). Development of decision-making skills as a component of training specialists in the security and defense sector of Ukraine. *Scientific perspectives. Series "Psychology"*, 9(51), 1121-1134. DOI: 10.52058/2708-7530-2024-9(51)-1221-1134
- [2] Boiko-Buzyl, Yu.Yu. (2024). Features and specifics of professional training of police officers in Ukraine. *Scientific innovations and advanced technologies. Series "Psychology"*, 9(37), 1075-1087. DOI: 10.52058/2786-5274-2024-9(37)-1075-1087

- [3] Cook, R., Summers, D., Paulk, R., & Kirsch, E. (2022). Police officer responses to deadly encounters with the public: Understanding situational characteristics that impact decision-making. *Policing (Oxford)*, 16(3), 355-369. DOI: 10.1093/policing/paac026
- [4] Dumko, N.V. (2021). Taking into account the personal requests of police cadets in building their own learning trajectory. *Scientific Notes*, 145, 54-62. DOI: 10.31392/nz-npu-145.2019.06
- [5] Heusler, B., & Sutter, C. (2022). Shoot or Don't shoot? Tactical gaze control and visual attention training improves police cadets' decision-making performance in live-fire scenarios. *Frontiers in Psychology*, 1. DOI: 10.3389/fpsyg.2022.798766
- [6] Heuvel, C., Alison, L., & Power, N. (2014). Coping with uncertainty: Police strategies for resilient decision-making and action implementation. *Cognition Technology and Work*, 6(1). DOI: 10.1007/S10111-012-0241-8
- [7] Hobson, Z., Yesberg, J.A., Bradford, B., & Jackson, J. (2023). Artificial fairness, trust in algorithmic police decision-making. *Journal of Experimental Criminology*, 19(1), 165-189. DOI: 10.1007/s11292-021-09484-9(203)
- [8] Honcharova, N.O. (2021). Peculiarities of professional and psychological training of law enforcement officers. *Psychology and personality*, 2(20), 165-175. DOI: 10.33989/2226-4078.2022.1.252065
- [9] Kazmirenko, L.I., & Model, T.M. (2025). Formation of legal awareness of law students: experience of conducting psychological training. *Scientific Perspectives*, 2(56), 1394-1407. DOI: 10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1394-1406
- [10] Klaur, S., & Denysovskiy, M. (2022). Professional competence of a police officer: methodological and practical aspects of formation through training. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 7-8(121-122), 68-79. DOI: 10.24139/2312-5993/2022.07-08/068-079
- [11] Kovach, O.V. (2023). Peculiarities of the use of training technologies as a means of optimizing legitimized aggression of police officers. *Scientific Perspectives*, 11(41), 1245-1260. DOI: 10.52058/2708-7530-2023-11(41)
- [12] Masian, A.V. (2023). Formation of adaptive stress damper mechanisms at different stages of decision-making in the professional activities of police officers. *Scientific Perspectives*, 7(37), 636-649. DOI: 10.52058/2708-7530-2023-7(37)-636-649
- [13] Mattingdal, J., Espevik, R., Johnsen, B.H., & Hystad, S. (2023). Exploring why police and military commanders do what they do: An empirical analysis of decision-making in hybrid warfare. *Armed Forces and Society*, 50(4), 1218-1244. DOI: 10.1177/0095327X231160711
- [14] Miloradova, N.E. (2020). Application of training technologies in the professional training of investigators (on the example of the training "Psychology of Interrogation". *Legal Psychology*, 1(26), 2-69. DOI: 10.33270/03202601.62
- [15] Pampura, I.I., & Boiko-Buzyl, Yu.Yu. (2024). Professionally important qualities in the system of professional training of police officers. *Prospects and innovations of science. Series "Psychology"*, 9(43), 631-643. DOI: 10.52058/2786-4952-2024-9(43)-631-643
- [16] Penney, G., Launder, D., Cuthbertson, J., & Thompson, M. (2022). Threat assessment, sense making, and critical decision-making in police, military, ambulance, and fire services. *Cognition, Technology and Work*, 24, 423-439. DOI: 10.1007/s10111-022-00694-3
- [17] Pomytkina, L., Pomytkin, E., & Yakovytska, L. (2024). Impact of Professionally Important Qualities of Patrol Police Officers on Decision-making Strategies. *Insight: The Psychological Dimensions of Society*, 11, 321-341. DOI: 10.32999/2663-970X/2024-11-17
- [18] Ponomarenko, Ya.S. (2022). Psychological content of personal factors in police officers with different levels of personal feasibility. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series "Psychology"*, 1, 72-76. DOI: 10.32782/psy-visnyk/2022.1.14
- [19] Romashenko, V.Ye., & Hurskyi, V.Ye., (2022). Methodological improvements of psychological competence of police officers during basic and postgraduate education. *Legal Journal of Donbas*, 1(78), 200-212. DOI: 10.32366/2523-4269-2022-78-1-200-2112022
- [20] Sashurina, O., & Larionov, S. (2021). Psychological resources of the personality of law enforcement officers at the stage of professional training. *Science and Education*, 3, 29-37. DOI: 10.24195/2414-4665-2021-3-4
- [21] Shlomin, O.Y. (2020). Training Technologies as Means for Forming the Professional Identity of Police Officers during Professional Genesis, *Law and Safety*, 76(1), 167-171. DOI: 10.32631/pb.2020.124
- [22] Shtanko, N.A. (2019). Training as a method of training leaders of the National Police. *Scientific Bulletin of Kherson State University*, 2019, 1, 327-332. DOI: 10.32999/ksu2312-3206/2019-1-54
- [23] Soltes, V., Kubas, J., Velas, A., & Michalk, D. (2021). Occupational safety of municipal police officers: Assessing the vulnerability and riskiness of police officers' work. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(11). DOI: 10.3390/ijerph18115605

- [24] Ta, V.P., Lande, B., & Suss, J. (2021). Emotional reactivity and police expertise in use-of-force decision-making. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 36(3), 513-522. DOI: 10.1007/S11896-020-09428-5
- [25] Tverdokliebova, N.Y (2020). Professional Self-Realization of Law Enforcement Officers at the Stage of Professional Training. *Law and Safety*, 76(1), 162-165. DOI: 10.32631/pb.2020.1.23

Список використаних джерел

- [1] Бойко-Бузиль Ю. Ю. Розвиток навичок прийняття рішень як складова підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України. *Наукові перспективи. Серія «Психологія»*. 2024. № 9 (51). С. 1121–1134. DOI: 10.52058/2708-7530-2024-9(51)-1221-1134
- [2] Бойко-Бузиль Ю. Ю. Особливості та специфіка професійної підготовки поліцейських в Україні. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Психологія»*. 2024. № 9 (37). С. 1075–1087. DOI: 10.52058/2786-5274-2024-9(37)-1075-1087
- [3] Cook R., Summers D., Paulk R., Kirsch E. Police officer responses to deadly encounters with the public: Understanding situational characteristics that impact decision-making. *Policing*. 2022. Vol. 16, Issue 3. P. 355–369. DOI: 10.1093/police/paac026
- [4] Думко Н. В. Врахування особистісних запитів курсантів поліції на побудови власної траєкторії навчання. *Наукові записки*. 2021. № 145. С. 54–62. DOI: 10.31392/nz-npu-145.2019.06
- [5] Heusler B., Sutter C. Shoot or Don't shoot? Tactical gaze control and visual attention training improves police cadets' decision-making performance in live-fire scenarios. *Frontiers in Psychology*. 2022. No. 1. DOI: 10.3389/fpsyg.2022.798766
- [6] Heuvel C., Alison L., Power N. Coping with uncertainty: Police strategies for resilient decision-making and action implementation. *Cognition Technology and Work*. 2014. Vol. 6 (1). DOI: 10.1007/s10111-012-0241-8
- [7] Hobson Z., Yesberg J. A., Bradford B., Jackson J. Artificial fairness, trust in algorithmic police decision-making. *Journal of Experimental Criminology*. 2023. No. 19 (1). P. 165–189. DOI: 10.1007/s11292-021-09484-9(203)
- [8] Гончарова Н. О. Особливості професійно-психологічної підготовки працівників правоохоронної діяльності. *Психологія і особистість*. 2021. № 2 (20). С. 165–175. DOI: 10.33989/2226-4078.2022.1.252065
- [9] Казміренко Л. І., Модель Т. М. Формування правосвідомості студентів-юристів: досвід проведення психологічного тренінгу. *Наукові перспективи*. 2025. № 2 (56). С. 1394–1407. DOI: 10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1394-1406
- [10] Клаур С., Денисовський М. Професійна компетентність офіцера поліції : методичні та практичні аспекти формування засобами тренінгу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2022. № 7–8 (121–122). С. 68–79. DOI: 10.24139/2312-5993/2022.07-08/068-079
- [11] Ковач О. В. Особливості застосування тренінгових технологій як засобу оптимізації легітимізованої агресії поліцейських. *Наукові перспективи*. 2023. № 11 (41). С. 1245–1260. DOI: 10.52058/2708-7530-2023-11(41)
- [12] Masian A. V. Formation of adaptive stress damper mechanisms at different stages of decision-making in the professional activities of police officers. *Scientific Perspectives*. 2023. No. 7 (37). P. 636–649. DOI: 10.52058/2708-7530-2023-7(37)-636-649
- [13] Mattingsdal J., Espevik R., Johnsen B. H., Hystad S. Exploring why police and military commanders do what they do: An empirical analysis of decision-making in hybrid warfare. *Armed Forces and Society*. 2023. Vol. 50, Issue 4. P. 1218–1244. DOI: 10.1177/0095327X231160711
- [14] Мілорадова Н. Е. Застосування тренінгових технологій у професійній підготовці слідчих (на прикладі тренінгу «Психологія допиту»). *Юридична психологія*. 2020. № 1 (26). С. 2–69. DOI: 10.33270/03202601.62
- [15] Пампура І. І., Бойко-Бузиль Ю. Ю. Професійно важливі якості у системі професійної підготовки поліцейських. *Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія»*. 2024. № 9 (43). С. 631–643. DOI: 10.52058/2786-4952-2024-9(43)-631-643
- [16] Penney G., Launder D., Cuthbertson J., Thompson M. Threat assessment, sense making, and critical decision-making in police, military, ambulance, and fire services. *Cognition, Technology and Work*. 2022. No. 24. P. 423–439. DOI: 10.1007/s10111-022-00694-3
- [17] Pomytkina L., Pomytkin E., Yakovytska L. Impact of Professionally Important Qualities of Patrol Police Officers on Decision-making Strategies. *Insight: The Psychological Dimensions of Society*. 2024. No. 11. P. 321–341. DOI: 10.32999/2663-970X/2024-11-17
- [18] Пономаренко Я. С. Психологічний зміст особистісних факторів у поліцейських з різним рівнем особистісної здійсненності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Психологія»*. 2022. № 1. С. 72–76. DOI: 10.32782/psy-visnyk/2022.1.14

- [19] Ромашенко В. Є. Гурський В. Є. Методичні вдосконалення психологічної компетентності працівників поліції під час базової та післядипломної освіти. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 1 (78). С. 200–212. DOI: 10.32366/2523-4269-2022-78-1-200-2112022
- [20] Сашуріна О., Ларіонов С. Психологічні ресурси особистості правоохоронців на етапі фахової підготовки. *Наука і освіта*. 2021. № 3. С. 29–37. DOI: 10.24195/2414-4665-2021-3-4
- [21] Shlomin O. Y. Training Technologies as Means for Forming the Professional Identity of Police Officers during Professional Genesis. *Law and Safety*. 2020. Vol. 76, No. 1. P. 167–171. DOI: 10.32631/pb.2020.1.24
- [22] Штанько Н. А. Тренінг як метод підготовки керівників-лідерів органів Національної поліції. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. № 1. С. 327–332. DOI: 10.32999/ksu2312-3206/2019-1-54
- [23] Soltes V., Kubas J., Velas A., Michalk D. Occupational safety of municipal police officers: Assessing the vulnerability and riskiness of police officers' work. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021. No. 18 (11). DOI: 10.3390/ijerph18115605
- [24] Та V. P., Lande B., Suss J. Emotional reactivity and police expertise in use-of-force decision-making. *Journal of Police and Criminal Psychology*. 2021. No. 36 (3). P. 513–522. DOI: 10.1007/s11896-020-09428-5
- [25] Tverdokliebova N. Y. Professional Self-Realization of Law Enforcement Officers at the Stage of Professional Training. *Law and Safety*. 2020. Vol. 76, No. 1. P. 162–165. DOI: 10.32631/pb.2020.1.23

ROMANENKO Oksana

Doctor of Psychology, Professor, Professor of the Department of Legal Psychology of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0104-0093>

Current Directions of Application of Training Technologies in the System of Professional and Psychological Training of Police Officers

Abstract. The relevance of the topic is due to the need to strengthen the practical component in the system of professional and psychological training of police officers, taking into account the demands of modern life. The purpose of this article is to determine the current directions of application of training technologies in the system of professional and psychological training of police officers. In accordance with the purpose, the research tasks are outlined and the corresponding stages of working out the problem are carried out: the state of research into various aspects of professional and psychological training of police officers is analyzed; modern trends in the formation of professionally important personal qualities of police officers are considered; current directions of application of training technologies in the system of professional and psychological training of police officers are determined. The methodology for analyzing the problem was the general theory of personality changes, which is based on both differentiation and integration of existing knowledge in various fields, as well as psychological concepts of the influence of training technologies on the formation of professionally important qualities of a police officer's personality. The feasibility of using training technologies in the system of professional and psychological training of police officers is substantiated, taking into account certain stages of professional development. The current areas of application of training are identified: psychological aspects of fire training; organization of professional cooperation with other services; improvement of the communicative competence of a police officer in the process of professional interaction with citizens; optimization of the use of legitimate aggression when performing official tasks; formation of stress resistance by modelling stressful situations; training in algorithms and scenarios for decision-making in conditions of uncertainty. The scientific novelty of the article lies in the systematization of knowledge about the role of training technologies in the system of professional and psychological training of police officers. The practical significance is represented by the definition of the content and methods of training in relevant areas, which allows improving the organizational, methodological and content principles of professional and psychological training.

Keywords: professional and psychological training of police officers; practical component; professionally important personal qualities; training technologies; professional identity of a police officer.